

1. Niemiecki plan ataku „Fall Weiss” zakładał :

- koncentryczne uderzenie wojsk niemieckich z Prus Wschodnich, Pomorza Zachodniego oraz Śląska,
 - celem głównym było zdobycie Warszawy i zniszczenie sił polskich na zachód od Wisły, połączenie się wojsk niemieckich atakujących z północy i południa na wschód od Warszawy .
- a) „**Blitzkrieg**” – wojna błyskawiczna. Całe natarcie zależało od szybko poruszających się do przodu zagonów pancernych, którym towarzyszyła piechota zmechanizowana i samoloty rozpoznające teren, bombardujące zgrupowania przeciwnika, linie komunikacyjne i wywołujące panikę i strach ludności cywilnej.

b) Siły niemieckie :

- Grupa Armii „Północ” – miała uderzyć z Pomorza Zachodniego i Prus Wschodnich. Jej celem była likwidacja „korytarza pomorskiego” oraz atak na Warszawę od północnego – wschodu.
- Grupę Armii „Południe” – atak ze Śląska w kierunku na Łódź, Kraków, Częstochowę i zniszczenie głównych sił polskich na zachód od Wisły.
- na Bałtyku operowała marynarka niemiecka – grupa „Wschód” , której celem było zniszczenie floty polskiej, zablokowanie Zatoki Gdańskiej i zapewnienie komunikacji morskiej z Prusami Wschodnimi

2. Polski plan obrony „Zachód”

a) zakładał powstrzymanie sił niemieckich w pasie granicznym przez 3 dni, w czasie których Francja i Wielka Brytania miały przygotować się do bezpośrednich działań zbrojnych. 15 dnia wojny armia francuska miała przekroczyć granicę niemiecką.

b) siły polskie zostały rozmieszczone wzdłuż granicy z Niemcami:

- Samodzielna Grupa Operacyjna „Narew” (SGO) miała bronić linii Narwi na północy;
- Armia „Modlin” – miała bronić północnego Mazowsza;
- Armia „Pomorze” – miała bronić Pomorza Gdańskiego;
- Armia „Poznań” – miała bronić Wielkopolski;
- Armia „Łódź” – miała bronić łódzkiego i drogi na Warszawę;
- Armia „Kraków” – miała bronić Małopolski;
- Armia „Karpaty” – miała bronić Pogórza;
- oprócz tego miała powstać Armia „Prusy”, która miała pełnić funkcję odwodu Naczelnego Wodza.

c) Polska nie przeprowadziła pełnej mobilizacji. Do końca sierpnia udało się zmobilizować około 80% żołnierzy. Odesłano trzy polskie niszczyciele do Anglii. Pozostały jedynie okręty podwodne.

3. Wybuch wojny.

a) **prowokacja gliwicka – 31 sierpnia 1939 r.** Grupa członków SD, przebranych w polskie mundury, zaatakowała radiostację w niemieckim mieście Gliwice. Jej celem było zrzuć odpowiedzialności za wybuch wojny na stronę polską.

b) **1.09.1939 r. – wojnę rozpoczął nalot na miasto Wieluń o 4.40. Pancernik „Schleswig-Holstein” o 4.45 rozpoczął ostrzał Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte.** Zaatakowano Poczta Polską w Gdańsku, Hel, port w Gdyni.

4. Bitwa o główną linię obrony 1 – 6.09.1939 r. Bitwa graniczna do 3.09.1939 r.

- a) **PÓŁNOC** – Armia „Modlin” broniła rejonu Mławy do 3 września. Po wycofaniu się Armii „Modlin” w kierunku Wisły Niemcom udało się zdobyć przyczółek na Narwi (6.09.)
- b) **PÓŁNOCNY – ZACHÓD** - atak z Pomorza Zachodniego i Prus Wschodnich na Pomorze Gdańskie.
- Bardzo ciężkie walki stoczyła Armia „Pomorze” o Bory Tucholskie. 3 września musiała się wycofać. Tego samego dnia V Kolumna zaatakowała wycofujące się wojska polskie w Bydgoszczy. 6 września Niemcy dotarli do Prus Wschodnich osiągając zamierzony cel – likwidację „korytarza”.
 - **Walki na Wybrzeżu** – obrona Poczty Polskiej w Gdańsku – 50 polskich pracowników broniło się kilkanaście godzin. Do 7 września broniło się Westerplatte (dowodził **mjr Henryk Sucharski** i **kapitan Franciszek Dąbrowski**)
- c) **ZACHÓD** – atak niemiecki w kierunku na Warszawę.
- Do najcięższych walk doszło pod wsią **Mokra** (walka żołnierzy Wołyńskiej Brygady Kawalerii, która zatrzymała natarcie niemieckiej dywizji pancernej). Obrona polska została już przełamana 2 września. 5 września wojska niemieckie zetknęły się z formującą się w rejonie Piotrkowa Trybunalskiego i Tomaszowa Mazowieckiego Armią „Prusy”. Armia „Łódź” nie chcąc dopuścić do okrążenia od północy i południa wycofała się znad Warty i Widawki.
- d) **POŁUDNIOWY – ZACHÓD** – odwrót wojsk polskich 2 września.
- Armia „Kraków” wycofała się z Górnego Śląska dążąc do zajęcia linii obronnej na Nidzie i Dunajcu.
 - Armia „Karpaty” wycofała się na linię Sanu
 - Na Śląsku broniły się Bataliony Obrony Narodowej złożone z byłych powstańców śląskich, harcerzy, robotników. Do historii przeszła obrona wieży spadochronowej w Katowicach przez harcerzy.
- e) **6 września** – rozkaz Naczelnego Wodza o wycofaniu się wojsk polskich na nową linię obrony na rzece Wiśle, ze skrzydłami na Narwi (północ) i Sanie (południe) – front środkowy. **Marszałek Edward Rydz – Śmigły** przeniósł kwaterę główną do Brześcia nad Bugiem.

5. Obrona od 7 – 17.09.1939 r. – obrona na Wiśle i Sanie

- a) **Wisły Środkowej** miała bronić nowa Armia „Lublin”, a wideł Wisły i Narwi miała bronić Armia „Warszawa”. Celem Niemców było niedopuszczenie do przeprawy wojsk polskich przez Wisłę, a następnie rozbitcie jednostek polskich na Podlasiu i Lubelszczyźnie.
- b) **07 – 9.09.** Okrążenie Armii „Łódź” i Armii „Prusy”. Armia „Modlin” wycofała się znad Narwi i ruszyła na południe. Niemcy 9 września wychodzą na przedpola Warszawy nie udaje im się jednak zdobyć stolicy z marszu.
- c) **09.09.** Armia „Poznań” oraz niedobitki Armii „Pomorze” uderzyły na północne skrzydło wojsk niemieckich atakujących Warszawę, rozpoczynając **bitwę nad Bzurą (9-20.09.)**. Wojska polskie zdobyły Łęczycę, Piątek i Łowicz, a następnie uderzyły na Sochaczew by otworzyć drogę na Warszawę. Niestety manewr ten się nie udał ze względu na kontruderzenie niemieckie.
- d) **10 – 16.09.**
- 10.09. Korpus Pancerny Heinza Guderiana przełamał obronę SGO „Narew” pod miejscowością **Wizna** (obroną dowodził **ppor. Raginis**) Niemcy skierowali się na Brześć.

- Na południu Niemcy przekroczyli Bug i okrążyli Armię „Małopolska” (dawna Armia „Karpaty”), a 11.09. uderzyli w kierunku Lwowa. Następnie skierowały się na północ by połączyć się z Korpusem Pancernym Heinza Guderiana.
- 13.09. – rozkaz o przebijaniu się polskich jednostek za Dniestr.
- 16.09. jednostki będące na zach. od Wisły otrzymały rozkaz przebiccia się do Warszawy przez Puszcę Kampinoską. Na wybrzeżu bronił się jeszcze Hel.

6. Agresja ZSRR i opuszczenie kraju przez rząd polski – 17.09.1939 r.

a) 17.09. jednostki Armii Czerwonej przekroczyły granicę wschodnią i wkroczyły do II RP.

- **Marszałek Edward Rydz Śmigły** wydał **dyrektywę**, w której nakazał jednostkom wycofać się na Rumunię i Węgry i nie prowokować Armii Czerwonej. Jednostki polskie miały podejmować walkę a Armią Czerwoną jedynie wówczas gdy zostały zaatakowane lub gdy próbowałyby je rozbroić.
- **Do walk z Armią Czerwoną doszło pod Szackiem, Wytycznym, Kobryniem, Wilnem, Grodnem i Białymstokiem.**

b) **Rząd polski opuścił terytorium II RP i przekroczył granicę z Rumunią** w Czerniowcach w nocy z 17 na 18 września. Celem była chęć przedostanie się do Francji i kontynuowania wojny. Rumunia internowała rząd polski wraz z Prezydentem Ignacym Mościckim.

7. Ostatni etap kampanii wrześniowej 18.09. – 5.10. 1939 r.

Oddziały polskie walczyły jeszcze do 5 października.

a) 17 – 26.09.

- **Bitwa pod Tomaszowem Lubelskim** – Armia „Kraków” i Armia „Lublin” stoczyły walkę z siłami niemieckimi chcąc się przedrzeć w kierunku Węgier i Rumunii.
- Do 20 września trwała obrona Lwowa, który ostatecznie poddał się jednostkom radzieckim.
- **28.09. Skapitulowała Warszawa.** Bohaterem obrony stolicy został Prezydent Miasta **Stefan Starzyński**.
- 29.09. Skapitulowała twierdza Modlin.
- 2.10. Skapitulował ostatni punkt obrony na Wybrzeżu – Hel.
- **2 – 5.10.** Ostatnia bitwa kampanii wrześniowej – **bitwa pod Kockiem**, w której wzięła udział SGO „Polesie” dowodzona przez gen. T. Kleeberga. To właśnie on wydał ostatni rozkaz w kampanii wrześniowej.

Państwo polskie zostało okupowane przez wojska niemieckie i radzieckie ale władze polskie nie podpisały aktu kapitulacji.

8. Ocena kampanii wrześniowej

Pozytywy	Negatywy
Niewielka armia polska zadała Niemcom znaczne straty – ok. 50 tys. żołnierzy zginęło lub zostało rannych. Niemcy stracili ok. 1000 czołgów i samochodów pancernych oraz ok. 600 samolotów. Zginęło ok. 13 tys. Sowietów.	Poległo 77 tys. żołnierzy polskich i oficerów, 150 tys. odniosło rany, 700 tys. dostało się do niewoli niemieckiej, a ok. 180 tys. do niewoli radzieckiej, a ok. 50 tys. internowano po zakończeniu działań.
Państwo polskie bez żadnej pomocy państw zachodnich broniło się ponad 1 miesiąc mimo planów zakładających 15 dni i olbrzymiej	Niedoskonały plan obrony przygotowany w ostatniej chwili. Brak wcześniej przygotowanego planu obrony przeciwko agresji niemieckiej.

przewagi wroga – liczebnej, technologicznej oraz mimo niekorzystnej linii frontu.	
Niemcy utraciły znaczną ilość sprzętu (samolotów, czołgów) co nie pozwoliło im na zaatakowanie Europy Zachodniej jeszcze w tym samym roku. Europa Zachodnia trzymała czas potrzebny do przygotowania obrony.	Zbyt dużą wiarę położono w pomoc Wielkiej Brytanii i Francji.
Kres pokojowym podbojom Hitlera. Złamanie strategii wojny błyskawicznej.	Olbrzymie zniszczenia miast i wsi narażonych na naloty i bezpośrednie działania wojenne.
Bohaterska walka całego polskiego społeczeństwa, była wyrazem polskiego patriotyzmu.	Utrata niepodległości.
Polacy wykazali się umiejętnościami dowódczymi, mimo przegranej kampanii wrześniowej, co udowodnili później na wszystkich frontach II wojny światowej.	Zginęło ponad 300 tys. cywilów.
Kampania wrześniowa obudziła protest opinii publicznej w całej Europie i dała początek II wojnie światowej. Opinia publiczna potępiła brutalną agresję.	Zbyt późno rozpoczęło unowocześnianie armii polskiej i wprowadzanie nowoczesnego uzbrojenia. Za mało uwagi poświęcono kwestii sprawnej łączności między oddziałami - brak sprawnej na polu walki łączności (łączność uzależniona od kabli telefonicznych).